

ПРОГРАМ
судије Љиљане Коруге, судије Управног суда
кандидата за избор члана Високог савета судства из реда апелационих судова и
Управног суда

Поштоване колегинице и колеге,

Одлучила сам се за кандидатуру за изборног члана Високог савета судства свесна одговорности које носи указано поверење не само судија Управног суда, већ и судија Апелационог суда у Новом Саду, који су ми пружили једногласну подршку, као њиховом дугогодишњем судијском помоћнику и колегиници.

Стога је мој циљ, дужност и одговорност да уколико будем изабрана за члана Високог савета судства јасно и недвосмислено чувам углед правосуђа и допринесем унапређењу независности судија и судова, јачању одговорности, унапређењу материјалног и професионалног положаја судија и судског особља и њиховог положаја у друштву, побољшању услова рада, обезбеђивању потребних и адекватних едукација и могућности усавршавања, правичном вредновању рада и напредовању, заштити угледа правосуђа у јавности, заштити од непримерених утицаја, транспарентности рада Савета, те залагању за активно учешће судија у доношењу закона и других прописа.

1. Независност судија и судова

Сматрам да је обавеза члана Високог савета судства да се залаже да принцип независности судија и судова не остане само уставна гаранција, већ да стварно и буде заштићена у свакодневном раду, кроз заштиту од утицаја других грана власти, заштиту од спољашњих и унутрашњих утицаја, кроз сигурност положаја, адекватне материјалне и радне услове, те заштиту од непримерених притисака и одговорности за исказано судијско мишљење.

Независност судије представља основу владавине права и поверења грађана у суд, па бих се на месту члана Савета залагала за очување институционалне и индивидуалне судијске независности. Судија мора да има сигурност да неће сносити последице због одлука коју је донео, а које евентуално не одговарају очекивањима одређених интересних група. Залагаћу се да Савет у случају непримереног јавног коментарисања судских одлука јавно иступа са јасним, аргументованим и образложеним ставом и да судија добије одговарајућу институционалну заштиту и подршку Савета.

Такође, сматрам да је превентивно деловање са циљем јачања свести грађана о независности судства много важније, јер смо свесни изложености медијима и врло честом изношењу нетачних и непримерених коментара о личности судија, ширењу неистина о донетим одлукама, односно неправилном изношењу садржаја одлука, чиме се континуирано ствара негативна слика о судству, уз истовремено непримерен и недозвољен утицај на рад судија.

Незавиност не подразумева одсуство одговорности, већ слободу судије да одлуку доноси искључиво на основу Устава, закона, потврђених међународних уговора и сопственог правног уверења. Дакле, независност није само право и привилегија већ и обавеза и дужност судије да својим знањем, стручношћу и интегритетом остане непристрасан и очува углед судијске функције.

Када бих била у прилици да будем члан Савета покушала бих да појачам свест о

слободи изражавања судија, али и проналажењу мере између права судије као грађанина и дужности које произлазе из судијске функције, а све са циљем очувања непристраности и достојанства судије.

2. Квалитет и ефикасност рада судова

Циљ унапређења ефикасности не треба да буде само смањење броја нерешених предмета, већ остваривање правде у разумном року уз очување квалитета судских одлука.

Посебну пажњу треба посветити доброј организацији рада, равномерној оптерећености судија, праћењу прилива и структуре предмета и отклањању организационих препрека које могу утицати на ефикасност поступања. Залагају се и за правовремено планирање одласка судија у пензију како би се обезбедио континуитет рада судова, благовремена попуна упражњених судијских места и несметано окончање предмета.

3. Избор судија

Овом питању бих се посебно посветила својим радом у Савету. Када је први избор у питању, ту бих нагласила, а на основу непосредних сазнања из Управног суда и Апелационог суда у Новом Саду, што се сигурно односи и на друге судове, постојање одређеног броја квалитетних дугогодишњих судијских помоћника, који носе велики део посла и доприносе квалитету и квантитету рада. Сматрам да они морају бити препознати, јер је искуство стечено у суду у одговарајућој материји од великог значаја, наравно уз оцену јасних, објективних, проверљивих и мерљивих критеријума. Положен испит и обављен разговор пред комисијом некад не даје комплетан утисак и у том смислу сматрам да је за темељну процену кандидата неопходно не само закључити да испуњава формалне услове, већ и користити податке о досадашњем раду кандидата и његовој личности, уз објективно сагледавање свих критеријума.

Што се тиче избора судија у непосредно виши суд, ту бих била опрезна и са статистичким подацима, односно трудила бих се да у процени направим равнотежу између квалитета и квантитета рада, уз проверу професионалног интегритета кандидата.

Свакако, сматрам да све доступне податке треба добро и објективно проценити и сагледати, изузети се од личног утицаја при одлучивању, те јасно и транспарентно спровести поступак и дати образложење одлуке о избору са конкретним аргументима који не би оставили простора за сумњу у погледу примењених критеријума.

4. Вредновање рада судија и дисциплинска одговорност

Сада када имамо нови систем вредновања и одржане обуке за примену новог Правилника, као члан Савета фокусира бих се на праћење и уједначавање његове примене те уочавање евентуалних проблема. Сматрам да циљ вредновања мора да буде унапређење квалитета рада, добра процена о потреби додатних тумачења или обука, са посебним акцентом на право судије на образложење оцене.

У погледу дисциплинске одговорности судија, указала бих на посебну осетљивост ове теме, јер дисциплинска одговорност не сме да угрози независност судије. И овај поступак, као и поступак вредновања, мора бити транспарентан за судију,

уз заштиту процесних права судије и право на образложену одлуку и примену објективних и уједначених стандарда у дисциплинском поступку.

Посебно бих нагласила потребу подизања свести судија о одговорности и обавези чувања угледа и достојанства на раду и у приватном животу, евентуално и кроз одговарајуће едукације и практичне обуке из области етике, као вид превенције и подршке, а не стварања додатног притиска, јер осим познавања Етичког кодекса судија, некада је потребно и знати препознати непримерени утицај, могуће сукобе интереса и сличне ситуације које могу угрозити основне принципе судијске функције.

5. Унапређење материјалног положаја

Материјални положај судија мора бити достојан професије и примерен приликама једног друштва. Велику одговорност и сложеност овог посла мора да прати и одговарајућа материјална сигурност судија и свих запослених у судовима.

Такође, сматрам да је потребно суд учинити пожељним местом за почетак професионалне каријере младих правника и то не само кроз упознавање студената са правосуђем као професионалним и стручним оркужењем за развој каријере, квалитетном менторском подршком, јасним условима за њихово стручно напредовање, већ и са стварањем адекватног материјалног положаја приправника и сарадника, све са циљем да се најбољи и најмотивисанији кадрови задрже у правосуђу.

У том смислу бих предложила и залагала се за иницирање и предлагање измена прописа о платама уз узимање учешћа и давање сугестија у планирању буџета, али и за преиспитивање нормативног оквира којим се уређује висина пензија судија како би се обезбедила достојанствена и материјално сигурна пензија судија.

6. Унапређење услова рада

Унапређење услова рада у судству подразумева и континуирано унапређивање техничких и материјалних услова за рад.

Посебну пажњу треба посветити адекватној опремљености судова, поузданој ИТ инфраструктури, функционалности информационих система, доступности стручне техничке подршке, као и заштити података и информационој безбедности, али и безбедности на раду уопште. Циљ треба да буде стварање стабилних и што уједначенијих услова за рад, како техничке тешкоће не би биле додатно оптерећење за судије и судско особље нити утицале на ефикасност рада суда.

Одговарајући пословни простор је проблем многих судова и то недостатак адекватних судница и кабинета, с обзиром да постоје судови где судије деле кабинете. На месту члана Савета залагала бих се за обезбеђивање адекватног стандарда опремљености за све судове једнако, као и простора достојног превасходно човека, судије, судског особља и учесника у поступцима. Адекватни услови на радном месту су предуслов спречавања угрожавања здравља запослених, а овде бих предложила и евентуалну могућност увођења плаћених периодичних систематских прегледа запослених.

Услови рада би се знатно побољшали и кроз повећање броја судија и судског особља, што је предуслов ефикасности. С обзиром да сам судија Управног суда, у ком судије имају у раду више хиљада предмета, залагала бих се за повећање броја судија, судијских помоћника и административног особља, и то не само у Управном суду већ и у другим судовима који су преоптерећени, али и за равномерну расподелу кадровских

капацитета према стварним потребама и оптерећености судова. Предложила бих периодично анализирање оптерећености судова и потребног броја судија па последично и судског особља са циљем увођења мерљивих критеријума за планирање кадрова.

7. Дигитализација

Дигитализацију треба развијати као средство за ефикаснији, доступнији и транспарентнији рад правосуђа. Дигиталне технологије треба да буду у функцији бољег управљања предметима, једноставније комуникације са странкама и адвокатима, смањења административног оптерећења и транспарентнијег рада судова. Нове технологије су корисне али не могу заменити судијско расуђивање нити одговорност судије за донету одлуку. Сматрам да је потребно успоставити одговарајућу контролу и потребна је одговарајућа контрола примене вештачке интелигенције уз јасно дефинисана правила о намени и одговорности. У том смислу, залагала бих се за унапређење безбедности и поузданости информационих система, обуку судија и запослених.

8. Култура сарадње и однос према странкама

Залагаћу се да се унапређење рада суда односи и на радно окружење у ком ће се јачати професионалан однос, међусобно уважавање и сарадња судија и запослених, уз јасно дефинисане одговорности, уз решавање проблема примереном комуникацијом, уз поштовање различитости мишљења и достојанства сваког запосленог.

Однос поштовања и уважавања мора да постоји и у односима са странкама, адвокатима и другим учесницима у поступку, без обзира на различите личне околности. Сматрам да се поверење јавности у судство гради и примереном комуникацијом.

У том смислу одржавање семинара на тему заштите права у радном односу, вербална/невербална комуникација и руковођење стресом, би било од значаја.

9. Стручно усавршавање

Почев од 2018. године у Управном суду учествовала сам у великом броју семинара, едукација, обука и округлих столова, од којих су многи били међународног карактера. То ми је помогло да увидим значај сталног усавршавања и едукације и упознавања са радом Управних судова других европских земаља, начина решавања сложених питања, масовних предмета, злоупотреба пред органима и слично, али и са материјалним положајем тих судија, условима рада и њиховим положајем у друштву као и вредностима које промовишу. Стога, залагала бих се да се одговарајуће обуке, семинари и округли столови организују чешће, да буду доступнији, уз једнаке могућности за судије из свих судова и прилагођеност тема потребама конкретне судијске материје, као и да не буду само формална обавеза већ подршка јачању квалитета и стручности, а имајући у виду да је стално усавршавање и обавеза судије.

Чешће одржавање састанака више судова ради уједначавања судске праксе, те сарадња са другим установама, као што су превасходно факултети, али и одговарајуће европске институције, може бити од значаја за унапређење знања и информисање о актуелним темама, изменама прописа и усклађивања са европским стандардима.

10. Допринос судија у доношењу закона

Високи савет судства има посебно значајну улогу у давању мишљења приликом доношења нових закона и измена и допуна постојећих. Стога је неопходно подстицати активно и стручно учешће судија у сагледавању практичних ефеката законских решења и давању стручних предлога за њихово унапређење, посебно кроз искуства проистекла из примене закона у пракси.

Залагала бих се за активније учешће у јавним расправама и радним групама у вези предлога закона или измене и допуне постојећих закона од значаја за поступање судије и обављање судијске функције.

У овом делу бих посебно указала на проблем злоупотребе права и масовног прилива истоврсних предмета, уз неопходност да се унапреде механизми за ефикасно и ујединачено решавање и спречавање злоупотреба процесних права, уз очување права на приступ суду.

11. Однос Високог савета судства са судијама и јавношћу

Савет мора бити доступан судијама, а судије слободне у обраћању и указивању на текуће проблеме у раду. У том смислу непосредност је прилично значајна. Када бих била на месту члана Савета настојала бих да будем доступна за комуникацију са судијама које представљам, јер члан мора да буде суштински “канал” за проблеме и потребе судова и судија. У том смислу обиласци судова и састанци са изношењем актуелних питања са повратним информацијама о предузетим активностима, могу бити од великог значаја за остварење циља и улоге представника у Савету, водећи рачуна о интересу правосуђа као целине.

Отворен и транспарентан рад Савета је предуслов поверења јавности у правосуђе и институције које њиме управљају. Јавност треба да буде благовремено и разумљиво информисана о раду Савета, његовим одлукама и критеријумима којима се руководи, уз јасну границу између транспарентности рада институције и заштите независности судства.

Изложени програм представља укратко дате смернице којима би се водила у свом раду као члан Савета. Настојала бих да својим радом и посвећеношћу допринесем очувању онога што је до сад добро урађено и постављено као стандард, даљем унапређењу и модернизацији судства и повећању угледа судства и поверења јавности, односно да се написано и спроведе у дело уз активно и предано залагање.

У Новом Саду, 23.09.2026. године

С поштовањем,
Љиљана Коруга,
судија Управног суда